Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing Original Article

Summer 2023, Volume 9, Issue 4 10.22034/IJRN.9.4.4

The Role of Communicative Covert Aggression and Cognitive Emotion Regulation in Predicting Marital Satisfaction

Shirin Amini[1], Mojgan Mardani Rad[2*], Ali Akbar Kosravi Babadi[3], Kambiz Poushaneh[2]

1- PhD Student, Counseling Department ,Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2- Assistant Professor, Counseling Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3- Associate Professor, Counseling Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Corresponding Author: Mojgan Mardani Rad: Assistant Professor, Counseling Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
Email: mmrad11@Yahoo.com

Received: 2023/04/19 Accepted: 2023/07/8

Abstract

Introduction: It is necessary to pay attention to the various factors affecting marital satisfaction in a marital bond; therefore, the present study was conducted with the aim of explaining the role of covert communicative aggression and cognitive regulation of emotion in predicting marital satisfaction.

Methods: The current research was descriptive-correlational. The research population included all married women who referred to counseling centers in the five cities of Tehran in 1401, and 150 qualified people were selected as the research sample using the purposeful sampling method; And then they responded to Nelson and Carroll's Covert Communication Aggression Questionnaire, Garnevsky's and Kriage's Cognitive Regulation of Emotion, and Foures' and Olson's Marital Satisfaction Scale. Data analysis was done with Pearson correlation test and multiple regression with the help of SPSS version 22 statistical software.

Results: The results showed a negative correlation between emotional withdrawal ($p<0.001$, $r=-0.191$), ruining social image ($p < 0.001$, $r= -0.437$) and cognitive regulation of negative emotion ($p<0.001$, $r=0.266$) exists with marital satisfaction. However, the correlation between cognitive regulation of positive emotion ($p<0.01$, $r=0.168$) and marital satisfaction was positive.

Conclusions: Based on the results of the research, it can be concluded that by reducing communication hidden aggression and improving the cognitive regulation of emotions, the level of marital satisfaction increases.

Keywords: Covert Relational Aggression, Cognitive Emotion Regulation, Marital Satisfaction.

[Downloaded from ijrn.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

نشریه پژوهش توانبخشی در پرستاری
مقاله پژوهشی
تابستان ۱۴۰۲، دوره ۹، شماره ۴
10.22034/IJRN.9.4.4

نقش پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی

شیرین امینی[۱]، مژگان مردانی راد[۲*]، علی اکبر خسروی بابادی[۳]، کامبیز پوشنه[۲]

۱- دانشجوی دکتری ، گروه مشاوره ، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۲- استادیار، گروه مشاوره، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۳- دانشیار، گروه مشاوره، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: مژگان مردانی راد: استادیار، گروه مشاوره، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران،
ایمیل: mmrad11@Yahoo.com

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱/۳۰ پذیرش مقاله:۱۴۰۲/۴/۱۷

چکیده

مقدمه: توجه به عوامل مختلف مؤثر در رضایت زناشویی در پیوند زناشویی ضروری است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تبیین نقش پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی زنان متاهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره منطقه پنج شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند که ۱۵۰ نفر واجد شرایط به روش نمونه‌گیری هدفمند به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند؛ و به پرسش‌نامه پرخاشگری پنهان ارتباطی نلسون و کارول، تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی و کرایج و مقیاس رضایت زناشویی فورز و اولسون پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد همبستگی بین کناره‌گیری عاطفی ($r=-۰/۱۹۱$ ،$p<۰/۰۰۱$)، خراب کردن وجهه اجتماعی ($r=-۰/۴۳۷$ ،$p<۰/۰۰۱$) و تنظیم شناختی هیجان منفی ($r=-۰/۲۶۶$ ،$p<۰/۰۰۱$) با رضایت زناشویی منفی، اما همبستگی بین تنظیم شناختی هیجان مثبت ($r=۰/۱۶۸$ ،$p<۰/۰۱$) با رضایت زناشویی مثبت بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که با کاهش پرخاشگری پنهان ارتباطی و بهبود تنظیم شناختی هیجان، میزان رضایت زناشویی افزایش می‌یابد.

کلیدواژه ها: پرخاشگری پنهان ارتباطی، تنظیم شناختی هیجان، رضایت زناشویی.

مقدمه

خانواده هسته مرکزی جامعه است و دسترسی داشتن به یک جامعه موفق به خانواده‌های موفق وابسته است (۱). خانواده را می‌توان یک واحد عاطفی و شبکه‌ای از روابط در هم‌تنیده‌ای دانست که از پیوند زناشویی زن و مرد، بنانهاده می‌شود (۲). جریان زندگی و روند ازدواج به عوامل مختلفی ازجمله رضایت از زندگی زناشویی وابسته است (۳). رضایت زناشویی یعنی داشتن ذهنیت خوشایند در بین زوجین از جنبه‌های مختلف ازدواجشان که مستقیماً بر کیفیت زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد (۴). مفهوم و معنی رضایت زناشویی مفهومی چند ساختاری و چند ابعادی است که از عناصر روان‌شناختی، اجتماعی، اقتصادی و معنوی ساخته شده است (۵). درصورت تأمین رضایت زناشویی زن و شوهر با تقبل کردن مسئولیت‌هایی نقش خود را به خوبی به مرحله عمل می‌رسانند و موجب باعث بالا بودن حس صمیمیت، احساس همدلی و فداکاری، تعهد و احترام متقابل می‌شود (۶). رضایت در زندگی زناشویی نقش با ارزشی در سلامت روان ایفا می کند و نقش اصلی برای ادامه داشتن حیات یک رابطه به شمار می‌رود (۷).

از عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی زناشویی، پرخاشگری پنهان ارتباطی است (۸). پرخاشگری هم به صورت واکنش آشکار

[Downloaded from ijrn.ir on 2026-10-07]
[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

همراه با درگیری فیزیکی یا لفظی بروز می کند (۹) و هم به‌صورت پنهان با مخفی کردن علائم ظاهری در درون افراد شکل می‌گیرد (۱۰). پرخاشگری پنهان ارتباطی دربرگیرنده اعمالی است که در رابطه دونفره زن و شوهر به کار گرفته می‌رود، که به همسر آسیب می‌رساند و مشتمل بر دو مؤلفه کناره‌گیری عاطفی و خراب کردن وجهه اجتماعی هست (۱۱). کناره‌گیری عاطفی به شکل عدم برقراری رابطه جنسی، تهدید به ترک رابطه و دریغ کردن توجه و مهربانی از همسر است و با رفتارهایی شامل خودداری از محبت کردن، دوری از مهربانی و عدم شفقت ورزی با همسر یا زوج، خودداری از صمیمیت جنسی و عاطفی با همسر خود نشان داده می‌شود (۱۲)، خراب کردن وجهه اجتماعی به شکل آزار غیرمستقیم همسر از طریق بدگویی، شایعه‌پراکنی، در میان گذاردن اطلاعات خصوصی همسر با دیگران نمود پیدا می‌کند(۱۳). در پژوهش‌ها نقش پرخاشگری پنهان ارتباطی در عدالت زناشویی و کیفیت زناشویی (۱۴)، کیفیت روابط زناشویی (۱۵)، آشفتگی رابطه زناشویی (۱۶) و روابط فرا زناشویی (۱۷) تأیید شده است.

یکی از مهم‌ترین تکالیف برای سلامت جسمی و روان‌شناختی به ویژه در روابط زناشویی، تنظیم شناختی هیجان است (۱۸). تنظیم هیجانی، شامل گستره‌ای از راهبردهای شناختی و رفتاری هشیار و ناهشیار است که جهت کاهش حفظ یا افزایش یک هیجان صورت می‌گیرد (۱۹). تنظیم شناختی هیجان به شیوه‌ی شناختی مدیریت و دست‌کاری ورود اطلاعات فراخوانده هیجان اشاره دارد (۲۰). راهبردهای شناختی تنظیم هیجان فرایندهای شناختی هستند که افراد برای مدیریت اطلاعات هیجان‌آور و برانگیزاننده به کار می‌گیرد و بر جنبه شناختی مقابله تأکیددارند، بنابراین، افکار و شناخت‌ها در توانایی مدیریت نظم جویی و کنترل احساس‌ها و هیجان‌ها بعد از تجربه یک رویداد تنیدگی را نقش بسیار مهمی دارند (۲۱). یکی از مدل های تنظیم شناختی هیجان، نظریه گراس هست که به دو خرده مقیاس باز ارزیابی/ ارزیابی مجدد (راهبردهایی که پیش از ایجاد هیجان و یا در آغاز بروز آن فعال می شوند، که از بروز هیجانات شدید پیشگیری می کنند و باعث تعبیر و تفسیر موقعیت می کردند؛ به نحوی‌که پاسخ هیجانی مرتبط با آن موقعیت را کاهش می‌دهند) و بازداری/ سرکوبی یا فرونشانی(راهبردهایی که پس از پیدایی هیجان فعال‌شده و این راهبردها نمی‌توانند از ایجاد هیجانات شدید پیشگیری کنند) اشاره دارد (۲۲). پژوهش‌ها از رابطه بین راهبردهای شناختی تنظیم هیجان و رضایت زناشویی در معلمان زن (۲۳)، رابطه بین تنظیم هیجان و رضایت زناشویی (۲۴) و نقش راهبردهای تنظیم شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان (۲۵) حکایت دارند.

امروزه به دلایل متعدد ازجمله دگرگونی‌های سریع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نهاد خانواده دستخوش تغییرات و ناملایمات زیادی گردیده است، این تغییرات و ناملایمات، رضایت زناشویی را در معرض آسیب قرار داده است و با آسیب وارد شدن به رضایت زناشویی بنیان خانواده نیز متزلزل گردیده و احتمال گسست عاطفی و درنتیجه طلاق در بین زوجین افزایش می‌یابد (۲۶)؛ بنابراین تعیین عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی بسیار مهم و ضروری می باشد، از این‌رو ارتقاء رضایت زناشویی در روابط بین زوجین می‌تواند به کاهش مشکلات و تعارضات زناشویی و بالطبع پایین آمدن آمار بالای پدیده طلاق در بین زوجین منجر گردد و می‌تواند راهنمای دیگر پژوهشگران و کسانی باشد که در حیطه درمان زوجین فعالیت دارند. بعلاوه با توجه به خلأ پژوهشی در زمینه ارتباط متغیرهای مذکور موجب شد، تا مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی انجام شود و به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی، نقش دارند؟

روش کار

روش پژوهش توصیفی- همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی زنان متاهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره منطقه پنج شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول تاباچینک و فیدل، یعنی ($n \leq m+۱۰۰$) استفاده شد که در آن n حجم نمونه و m تعداد متغیرهای پیش‌بین است، استفاده شد (۲۷). در این پژوهش با توجه به وجود ۴ متغیر پیش‌بین (۲ بعد پرخاشگری پنهان ارتباطی و ۲ بعد تنظیم شناختی هیجان) حجم نمونه ۱۰۴ نفر برآورد. ازآنجایی‌که معادله بالا حداقل حجم نمونه را محاسبه می‌کند، لذا برای اطمینان از حجم نمونه و ریزش‌های احتمالی تعداد ۱۵۰ نفر پس از بررسی ملاک های ورود و خروج به مطالعه با روش نمونه‌گیری هدفمند به عنوان نمونه انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل تمایل به

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

همکاری در پژوهش، سواد خواندن و نوشتن، داشتن حداقل دو سال سابقه زندگی مشترک، سن بین ۳۰ تا ۵۰ سال و داشتن سلامت روانی بر اساس پرونده مشاوره‌ای بود، اما ملاک های خروج از پژوهش شامل ناقص پر کردن سؤالات پرسشنامه‌ها بود. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌های زیر بودند:

مقیاس پرخاشگری پنهان ارتباطی: این مقیاس ۱۲ سؤالی توسط نلسون و کارول (۲۰۰۶) ساخته‌شده که دو خرده مقیاس کناره‌گیری عاطفی (سؤالات ۱ تا ۶) و خراب کردن وجهه اجتماعی (سؤالات ۷ تا ۱۲) را بر روی مقیاس لیکرت برحسب پاسخ های ۱ تا ۷ درجه‌ای از خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد می‌سنجد، حداقل نمره ۱۲ و حداکثر آن ۸۴ هست و نمرات بالاتر نشان‌دهنده پرخاشگری پنهان ارتباطی بیشتر هست و برعکس. نلسون و کارول، روایی سازه به روش تحلیل عاملی تأیید و پایایی به روش ضریب آلفای کرونباخ را برای کناره‌گیری عاطفی و خراب کردن وجهه اجتماعی به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۸ در مردان و ۰/۸۶ و ۰/۹۰ در زنان گزارش کردند (۱۱). در مطالعه خزانی و همکاران، روایی به روش تحلیل عاملی تأیید و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به دست آمد (۲۸). در مطالعه حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ۰/۸۴ به دست آمد.

مقیاس تنظیم شناختی هیجان: این پرسشنامه ۱۸ سؤالی توسط گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶) تهیه‌شده که دو راهبرد تنظیم شناختی مثبت (سازش یافته) و منفی (سازش نایافته) را بر روی طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از یک (هرگز) تا پنج (همیشه) می‌سنجد، دامنه نمرات بین ۱۸ تا ۹۰ هست و نمره بالا در هر خرده مقیاس نشان‌دهنده استفاده بیشتر آن خرده مقیاس است. در مطالعه گارنفسکی و کرایج، روایی محتوایی تأیید و پایایی به روش آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۶۵ تا ۰/۷۸ گزارش‌شده است (۲۹). مطالعه محسن‌آبادی و فتحی آشتیانی، نتایج تحلیل عامل تأییدی، مدل دوعاملی این پرسشنامه را تأیید کرد و پایایی به روش آلفای کرونباخ و باز آزمایی به فاصله ۴ هفته در عامل راهبردهای مقابله‌ای سازگار به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۷۷ و عامل راهبردهای مقابله‌ای ناسازگار به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۸۶ به دست آمد (۳۰). در مطالعه حاضر پایایی برای خرده مقیاس‌های تنظیم شناختی هیجان مثبت و منفی به روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۸ و۰/۸۱ به دست آمد.

مقیاس رضایت زناشویی انریچ: این مقیاس ۴۷ سؤالی توسط فورز و اولسون (۱۹۹۳) ساخته‌شده که سؤالات بر روی یک مقیاس پنج‌درجه‌ای از کاملاً موافقم (نمره ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره یک) نمره‌گذاری می‌شوند، دامنه نمرات ۲۳۵-۴۷ هست که نمرات بالاتر نشان‌دهنده رضایت زناشویی بیشتر است. در پژوهش فورز و اولسون، روایی سازه این پرسشنامه تأیید و پایایی به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد(۳۱). در پژوهش تیمور پور و همکاران، ضریب همبستگی پرسشنامه انریچ با مؤلفه‌های رضایت از زندگی و رضایت خانوادگی از ۰/۴۰ تا ۰/۶۰ به دست آمد که نشان از روایی سازه این پرسشنامه است و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۶به دست آمد (۳۲). در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

در مرحله اجرا ابتدا قبل از توزیع پرسش‌نامه توضیحات مربوط به ملاک‌های ورود و اهداف پژوهش ذکر شد و از آزمودنی خواسته شد که صرفاً در صورت دارا بودن این شرایط پاسخگو باشند. ملاحظات اخلاقی شامل محرمانه بودن پاسخ‌ها نزد پژوهشگر، عدم اجبار برای شرکت در پژوهش و ارائه تفسیر پاسخ‌ها به شرکت‌کنندگان در صورت درخواست آزمودنی‌ها رعایت شد. داده‌های این پژوهش با استفاده از روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ تحلیل شدند. این پژوهش دارای کد اخلاق به شماره IR.IAU.CTB.REC.1401.025 از دانشگاه آزاد اسلامی –واحد تهران مرکزی (کمیته اخلاق در پژوهش) است.

یافته‌ها

یافته های جمعیت شناختی نمونه مورد پژوهش در جدول۱ گزارش شده است.

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

جدول ۱: یافته های جمعیت شناختی نمونه مورد پژوهش

	متغیر	تعداد	فراوانی
سن (سال)	۲۰-۲۹	۶۷	۴۴/۷
	۳۰-۳۹	۳۴	۲۲/۷
	۴۰-۵۰	۴۹	۳۲/۶
تحصیلات	دیپلم و فوق‌دیپلم	۱۷	۱۱/۳
	لیسانس	۱۱۳	۷۵/۳
	فوق‌لیسانس و بالاتر	۲۰	۱۳/۴

از بین تمام آزمودنی‌ها بیشترین تعداد آزمودنی در گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ سال (۴۴/۷ درصد) قرار داشتند. همچنین بیشتر افراد نمونه دارای تحصیلات لیسانس (۷۵/۳ درصد) بودند. قبل از محاسبه ضرایب همبستگی نرمال بودن توزیع نمرات با استفاده از آزمون کولموگروف – اسمیرنوف بررسی شد.

جدول ۲: نتایج آزمون کولموگروف –اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع نمرات

متغیر	Z کولموگروف اسمیرنوف	مقدار احتمال
کناره گیری عاطفی	۱/۲۱۹	۰/۱۰۹
خراب کردن وجهه اجتماعی	۱/۰۸۱	۰/۲۲۷
تنظیم شناختی هیجان مثبت	۱/۲۷۳	۰/۱۱۵
تنظیم شناختی هیجان منفی	۱/۳۳۶	۰/۰۹۲
رضایت زناشویی	۰/۹۸۰	۰/۲۸۲

بر اساس نتایج جدول۲. مقدار احتمال آماره محاسبه شده برای تمامی متغیرها بزرگ‌تر از ۰/۰۵بود، بنابراین فرض نرمالیتی رد نشد (P>۰/۰۵). در ادامه در جدول ۲. میانگین، انحراف و ضریب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

جدول ۳: شاخص‌های توصیفی و ضرایب همبستگی پیرسون بین پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان با رضایت زناشویی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کناره‌گیری عاطفی	خراب کردن وجهه اجتماعی	تنظیم شناختی هیجان مثبت	تنظیم شناختی هیجان منفی	رضایت زناشویی
کناره‌گیری عاطفی	۲۲/۷۲	۵/۷۹	۱				
خراب کردن وجهه اجتماعی	۱۹/۵۱	۴/۴۵	۰/۴۰۸	۱			
تنظیم شناختی هیجان مثبت	۲۴/۳۲	۵/۵۳	-۰/۳۱۸	-۰/۳۸۰	۱		
تنظیم شناختی هیجان منفی	۲۳/۷۳	۵/۲۴	۰/۲۵۸	۰/۴۳۹	-۰/۵۱۹	۱	
رضایت زناشوی‌ی	۱۰۵/۷۶	۱۷/۶۱	-۰/۱۹۱	-۰/۴۳۷	۰/۱۶۸	-۰/۲۶۶	۱

بر اساس نتایج جدول ۳. همبستگی بین کناره‌گیری عاطفی (p<۰/۰۰۱، r=-۰/۱۹۱)، خراب کردن وجهه اجتماعی (p<۰/۰۰۱، r=-۰/۴۳۷) و تنظیم شناختی هیجان منفی (p<۰/۰۰۱، r=-۰/۲۶۶) با رضایت زناشویی منفی بود. همچنین همبستگی بین تنظیم شناختی هیجان مثبت (p<۰/۰۱، r=۰/۱۶۸) با رضایت زناشویی مثبت بود. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت بین کناره‌گیری عاطفی، خراب کردن وجهه اجتماعی و تنظیم شناختی هیجان منفی با رضایت زناشویی ارتباط معکوس و بین تنظیم شناختی هیجان مثبت با رضایت زناشویی ارتباط مستقیم وجود داشت.

قبل از اجرای تحلیل رگرسیون چندگانه، پیش‌فرض‌های آماری بررسی شد که برای بررسی استقلال باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین–واتسون استفاده شد که مقدار آماره دوربین–واتسون برابر با ۱/۹۳۸ بود، با توجه به اینکه مقدار آن در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، بنابراین می‌توان گفت

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

پیش‌فرض استقلال باقی‌مانده‌ها رعایت شد. همچنین برای بررسی وجود هم خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین از شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس استفاده شد، طبق نتایج به‌دست‌آمده از جدول ۳، با توجه به اینکه مقدار آماره تحمل از مقدار برش ۰/۱ بیشتر است و عامل تورم واریانس که از مقدار برش ۱۰ کمتر است، بنابراین انحرافی از مفروضه هم خطی چندگانه مشاهده نشد.

ضریب همبستگی چندگانه متغیرهای کناره‌گیری عاطفی، خراب کردن وجهه اجتماعی و تنظیم هیجان مثبت و منفی با رضایت زناشویی (۰/۶۲۳) بود. مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده برابر با ۰/۳۶۸ بود که نشان می‌دهد این سه متغیر درمجموع ۳۶/۸ درصد توانایی پیش‌بینی تغییرات رضایت زناشویی را داشتند. مقدار آماره $F=۲۰/۲۴۷$ بود ($p<۰/۰۰۱$). بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود متغیرهای پیش‌بین (کناره‌گیری عاطفی، خراب کردن وجهه اجتماعی و خوش‌بینی) توانایی پیش‌بینی متغیر ملاک یعنی رضایت زناشویی را داشتند.

جدول ۴: ضرایب رگرسیون استاندارد نشده و استاندارد شده مدل پیش‌بینی رضایت زناشویی

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	t	مقدار احتمال	آماره تحمل	VIF	اندازه اثر
	B	خطای معیار	Beta					
عدد ثابت a	۱۴۹/۸۴۶	۸/۰۵۱		۱۸/۶۱۲	<۰/۰۰۱			
کناره‌گیری عاطفی	−۰/۱۴۱	۰/۱۵۴	−۰/۰۴۶	−۰/۹۱۴	۰/۳۶۱	۰/۸۴۸	۱/۱۷۹	۰/۰۹۱
خراب کردن وجهه اجتماعی	−۱/۵۷۱	۰/۲۱۸	−۰/۳۹۷	−۷/۲۱۷	<۰/۰۰۱	۰/۷۲۳	۱/۳۸۴	۰/۲۷۱
تنظیم شناختی هیجان مثبت	۰/۱۱۸	۰/۱۶۷	۰/۰۳۷	۰/۷۰۸	۰/۴۸۷	۰/۷۹۲	۱/۲۶۳	۰/۰۲۳
تنظیم شناختی هیجان منفی	۰/۳۰۹	۰/۱۷۹	−۰/۱۵۲	−۲/۶۱۹	۰/۰۰۶	۰/۷۷۲	۱/۲۹۵	۰/۱۱۳

در جدول ۴. مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta) برای کناره‌گیری عاطفی ($\beta=-۰/۰۴۶،p=۰/۳۶۱$)، خراب کردن وجهه اجتماعی ($\beta=-۰/۳۹۷،p=۰/۰۰۱$)، برای تنظیم شناختی هیجان مثبت ($\beta=۰/۰۳۷،p=۰/۴۸۷$) و برای تنظیم شناختی هیجان منفی ($\beta=-۰/۱۵۲،p=۰/۰۰۶$) بود. لذا نتیجه گرفته می‌شود که خراب کردن وجهه اجتماعی و تنظیم شناختی هیجان منفی به شکل منفی و معنی‌داری توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی را داشتند. مقدار اندازه اثر مربوط به متغیر کناره‌گیری عاطفی برابر با ۰/۲۷۱ و برای متغیر تنظیم شناختی هیجان منفی برابر با ۰/۱۱۳ بود.

بحث

مطالعه حاضر باهدف نقش پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی انجام شد. نتایج نشان داد بین پرخاشگری پنهان ارتباطی با رضایت زناشویی ارتباط معکوس وجود دارد، یعنی با افزایش پرخاشگری پنهان ارتباطی، رضایت زناشویی کاهش می‌یابد. در زمینه یافته فوق مطالعه‌ای به‌صورت مستقیم انجام‌نشده است، اما با نتایج مطالعات مشابه در این زمینه همسو است. به‌طور مثال مطالعه غفاری و رمضانی، نشان داد بین مؤلفه‌های پرخاشگری ارتباطی پنهان و مؤلفه‌های کیفیت زناشویی، زنان متأهل رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد (۱۴)، نتایج پژوهشی دیگر نشان داد که بین کیفیت روابط زناشویی با پرخاشگری ارتباطی پنهان دانشجویان زن متأهل رابطه منفی و معنادار وجود دارد (۱۵)، آشفتگی رابطه زناشویی (۱۶) و روابط فرا زناشویی (۱۷) تأیید شده است. پژوهش میکائیلی و عبادی، نشان داد بازشناسی بیان چهره‌ای هیجان و پرخاشگری ارتباطی برآشفتگی رابطه زناشویی زنان نابارور اثر مستقیم دارند (۱۶). همچنین در پژوهشی دیگر بر روی زوجین نتایج نشان داد که پرخاشگری پنهان بر روابط فرا زناشویی به‌صورت مستقیم اثر می‌گذارد (۱۷). در تبیین یافته فوق می‌توان گفت پرخاشگری می‌تواند با خاموش کردن علائم ظاهری در درون افراد شکل بگیرد که از آن تحت عنوان پرخاشگری ارتباطی پنهان یاد می‌شود، که به‌ویژه در روابط زناشویی زمینه‌ای برای رشد و گسترش رفتارهای اجتماعی ناسازگارانه و درک پایین از موقعیت‌های بین فردی و درنتیجه پذیرش پایین از سوی همسر است، این‌چنین زوجینی در برقراری روابط با همسر خود دچار مشکل می‌شوند و رفتارهای پرخاشگرانه پنهان از خود به نمایش می‌گذارد (۳۳). به‌علاوه باید گفت که پرخاشگری پنهان ارتباطی در روابط زناشویی یک استراتژی نامحسوس ظریف و پیچیده‌ای است که به منظور دست‌کاری رابطه

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

به‌جای کنار آمدن مشترک با مشکل مورداستفاده قرار می‌گیرد، که شامل دامنه وسیعی از رفتارها شامل ایجاد ترس، انزوا، منزوی کردن، منحصر کردن و به تملک درآوردن همسر، سوءاستفاده‌ی روانی، تحقیر کردن، انتظارات نقش جنسی نا منعطف، داشتن بی‌ثباتی روانی، دریغ کردن توجه عاطفی و یا بین فردی از همسر و ابراز مشروط عشق و محبت، بدگویی از همسر، شایعه‌پراکنی علیه او، گفتن اطلاعات خصوصی همسر به دیگران و یا فراهم نمودن امکان دخالت دیگران در جریان بحث‌ها و مشاجرات بین زوجین، نادیده گرفتن همسر و عدم توجه به او برقرار نکردن رابطه جنسی می‌باشند (۱۷)، که بر توافق، رضایت و انسجام زوجی تأثیر منفی دارد و در نتیجه زمینه‌ساز کاهش رضایت زناشویی می‌شود.

دیگر یافته پژوهش نشان داد که بین تنظیم شناختی هیجان منفی با رضایت زناشویی ارتباط معکوس و بین تنظیم شناختی هیجان مثبت با رضایت زناشویی ارتباط مستقیم وجود داشت، یافته فوق با نتایج مطالعات پیشین در این زمینه همسو است. به‌عنوان‌مثال پژوهش بهرامی مشعوف و همکاران، نشان داد بین راهبردهای شناختی تنظیم هیجان و ابراز گری هیجانی با رضایت زناشویی معلمان زن متأهل رابطه معنادار وجود دارد (۲۳)، نتایج مطالعه‌ای دیگر نشان داد راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان با رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنادار؛ و راهبردهای ناسازگارانه تنظیم هیجان با رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی رابطه منفی معناداری دارند (۲۵). اما با یافته‌های مطالعه دامن‌کشان و شیخ‌الاسلامی که نشان دادند راهبردهای سازگارانه و ناسازگارانه تنظیم شناختی هیجان اثر مستقیم بر رضایت زناشویی ندارند (۳۴)، همسو نیست. در تبیین یافته فوق می‌توان گفت تنظیم هیجان منفی منجر به مشکلاتی در ابعاد سازگاری می‌شود درحالی‌که تنظیم هیجان مثبت نقش مهمی در بهبود سازگاری زندگی زوجین دارد (۳۵)، به عبارتی هنگامی‌که یک فرد با یک موقعیت هیجانی روبه‌رو می‌شود، توانایی نظارت بر احساسات در هرلحظه، برای به دست آوردن بینش روان‌شناختی و ادراک خویشتن نقشی تعیین‌کننده دارد و ناتوانی در تشخیص احساسات موجب سردرگمی می‌شود، لذا افرادی که نسبت به احساسات خود اطمینان بیشتری دارند بهتر می‌توانند زندگی خویش را هدایت کنند. ازاین‌رو می‌توان گفت که تنظیم هیجان عامل بسیار مهمی در تعیین سلامتی و عملکرد موفق در تعاملات اجتماعی و ارتباطات بین فردی است، اما نارسایی در تنظیم هیجان موجب ایجاد تعارضات بین فردی می‌شود و این افراد تلاشی برای بیان هیجانات خود نظیر خشم و نفرت نمی‌کنند و آن‌ها را سرکوب می‌کنند، با انعطاف‌پذیری کمتری نسبت به شرایط محیطی متنوع پاسخ می‌دهند؛ قادر به کنترل برانگیختگی‌های خود نیستند، هیجانات منفی زیادی را تجربه می‌کنند، بنابراین از سلامت روانی پایین‌تری برخوردار هستند (۳۶). درمجموع باید گفت که تنظیم هیجان مثبت باعث کاهش احساسات منفی و افزایش احساسات مثبت و رفتار سازگارانه می‌شود و تنظیم هیجان منفی موجب افزایش احساسات منفی و کاهش احساسات مثبت در زندگی زناشویی می‌شود (۳۷).

از محدودیت‌های مطالعه حاضر نیز به محدود بودن نتایج به زنان، استفاده از ابزار خود سنجی و عدم کنترل ویژگی‌های جمعیت شناختی ازجمله سن، تحصیلات، میزان درآمد می‌توان اشاره نمود، لذا پیشنهاد می‌گردد در کنار داده‌های خود سنجی از سایر ابزار نظیر مصاحبه به‌کاربرده شود تا از سوگیری ناشی از ماهیت داده‌ها جلوگیری شود همچنین انجام پژوهش با نمونه‌های بزرگ‌تر می‌تواند روابط جدیدی را آشکار کند و منجر به نتایج گسترده شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده نقش متغیرهای جمعیت شناختی مثل سن، تحصیلات و ... در قالب معادلات ساختاری و به‌عنوان متغیر تعدیل‌کننده موردبررسی قرار گیرد. نتایج به‌دست‌آمده از این مطالعه می‌تواند برای مشاوران خانواده و روان‌شناسانی که با زوجین کار می‌کنند، مفید باشد. همچنین پیشنهاد می‌شود از یافته‌های این پژوهش در مشاوره‌های قبل از ازدواج، مشاوره خانواده و مشاوره‌های فردی برای بهبود رضایت زناشویی و کاهش مشکلات زناشویی استفاده شود.

نتیجه‌گیری

به مسئولین بهداشت و سلامت، متخصصین، روانشناسان و مشاوران پیشنهاد می‌شود برای کاهش ارتقای رضایت زناشویی و کاهش میزان طلاق رسمی و عاطفی و بالا بردن سلامت جسمی و روانی زوجین به نقش متغیرهایی همچون پرخاشگری پنهان ارتباطی و تنظیم شناختی هیجان بیشتر توجه کنند؛ و در جهت بهبود رضایت زناشویی زوجین و خانواده‌ها گام بردارند.

[Downloaded from ijrn.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از تمامی کسانی که در این پژوهش همکاری داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌نمایند که تضاد منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

Reference

1. Mamsharifi P, Sohrabi F, Borjali A. Mediating Role of Coping Strategies in the Relationship between Family Communication Pattern and Addiction Potential. Research on Addiction. 2021;15(59):311-34. https://doi.org/10.22037/ijabs.v9i1.28450
2. Karami M, Ahmadi S, Ghobadi S. Prediction of Marital Satisfaction Based on Happiness and Quality of Life in Couples in Tehran. Knowledge & Research in Applied Psychology. 2021;22(1):93-102. https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.584068.1674
3. Karney BR, Bradbury TN. Research on marital satisfaction and stability in the 2010s: Challenging conventional wisdom. Journal of marriage and family. 2020;82(1):100-16. https://doi.org/10.1111/jomf.12635.
4. Xie J, Zhou ZE, Gong Y. Relationship between proactive personality and marital satisfaction: A spillover-crossover perspective. Personality and individual differences. 2018;128:75-80. https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.02.011
5. Tahan M, Saleem T, Moshtagh M, Fattahi P, Rahimi R. Psychoeducational Group Therapy for sexual function and marital satisfaction in Iranian couples with sexual dysfunction disorder. Heliyon. 2020;6(7):e04586. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04586
6. Raygani FS, Esazadeghan A, Zeinali S. The Structural Relationships of Perfectionism with Marital Satisfaction: The Mediating Role of Psychological Flexibility and Metacognitive Beliefs. Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ). 2022;11(7):67-78. https://doi.org/20.1001.1.23833353.1401.11.7.8.7
7. Hou Y, Jiang F, Wang X. Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor–partner interdependence model. International journal of psychology. 2019;54(3):369-76. https://doi.org/10.1002/ijop.12473
8. Hamidikian P, Niknam M, Jahangir P. Predicting latent marital aggression and fear of intimacy based on self-compassion with the mediating role of guilt in married people. Journal of Applied Family Therapy. 2021;2(1):65-90. https://doi.org10.22034/AFTJ.2021.269755.1055
9. Balci K, Salah AA. Automatic analysis and identification of verbal aggression and abusive behaviors for online social games. Computers in Human Behavior. 2015;53:517-26. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.10.025
10. Friedman HS. Encyclopedia of mental health: Academic Press; 2015.
11. Nelson D, Carroll J. Couples relational aggression and victimization scale (CRAViS). Provo, UT: RELATE Institute. 2006.
12. Karimi A, Ahmadi S, Zahrakar K. The Effectiveness of Marital Skills Training Based on the Gotman's Model in Covert Relational Aggression of Women. Journal of Clinical Psychology. 2020;11(4):13-22.
13. Khazai S, NavabiNejad S, Farzad V, Zahrakar K. Prediction Covert Relational Aggression)social sabotage and love withdrawal) Based on Attachment Styles in Married Women in Birjand: With Shame & Guilt As Mediator Variables. Journal of Woman and Family Studies. 2017;5(1):103-29. https://doi.org10.22051/JWFS.2017.10650.1176
14. Ghaffari M, Ramazani N. Marital Justice and Marital Quality: Mediator Effects for Covert Relational Aggression. Journal of Family Research. 2019;15(4):487-503.
15. Nemati Kivan, Rostami S, Hojat Khah M. The relationship between marital relationship quality and covert communication aggression in married women. New developments in behavioral sciences. 2023;7(55):84-94.
16. Mikaeili N, Ebadi M. Developing Structural Equations for Marital Relationship Distress Based on Facial Emotion Recognition: The Mediating Role of Relational Aggression in Infertile Women. The Neuroscience Journal of Shefaye Khatam. 2022;10(2):22-32. https://doi.org/20.1001.1.23221887.1401.10.2.4.0
17. Moradi Z, Jafary F. The mediating role of latent communication aggression in the relationship between intolerance of indecision and extramarital affairs. Journal of Applied Family Therapy. 2022;3(4):309-25. Doi: 10.22034/

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]

AFTJ.2022.310309.1224
18. Maneta E, Cohen S, Schulz M, Waldinger R. Linkages between childhood emotional abuse and marital satisfaction: The mediating role of empathic accuracy for hostile emotions. Child abuse & neglect. 2015;44:8-17. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.07.017
19. Gross JJ. Emotion regulation: Current status and future prospects. Psychological inquiry. 2015;26(1):1-26. https://doi.org/10.1080/1047840X.2014.940781
20. Kirwan M, Pickett SM, Jarrett NL. Emotion regulation as a moderator between anxiety symptoms and insomnia symptom severity. Psychiatry Research. 2017;254:40-7. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.04.028
21. Mazzuca S, Kafetsios K, Livi S, Presaghi F. Emotion regulation and satisfaction in long-term marital relationships: The role of emotional contagion. Journal of Social and Personal Relationships. 2019;36(9):2880-95. https://doi.org/10.1177/0265407518804452
22. Gross JJ. The emerging field of emotion regulation: An integrative review. Review of general psychology. 1998;2(3):271-99. https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271
23. Bahramimashoof R, Ahmadi S, Rasouli M. Mediating role of emotional expressivness in the relationship between cognitive emotion regulation strategies and marital satisfaction. Journal of Woman and Family Studies. 2022;10(3):32-52. https://doi.org/10.22051/JWFS.2022.30614.2374
24. Riahi F, Golzari M, Mootabi F. The Relationship Between Emotion Regulation and Marital Satisfaction Using the Actor-partner Interdependence Model. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2020;26(1):44-63. Doi: 10.32598/ijpcp.26.1.3038.1
25. Alidoosti F, Shojaiefar S, Kazemiyan Marvi T. Model of predicting women's marital satisfaction based on the role of cognitive emotion regulation strategies mediated by marital adjustment. Family and Health. 2021;11(2):63-84. Doi: 20.1001.1.23223065.1400.11.2.6.1
26. Malm EK, Oti-Boadi M, Adom-Boakye NA, Andah A. Marital Satisfaction and Dissatisfaction Among Ghanaians. Journal of Family Issues. 2022:0192513X221126752. https://doi.org/10.1177/0192513X221126752
27. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman JB. Using multivariate statistics: pearson Boston,2013.
28. Khazaei S, Navabinejad S, Farzad V, Zahrakar K. The Investigating of Psychometric properties of Covert Relational Aggression Scale. Journal of Research in Psychological Health. 2016;10(2):75-88. https://doi.org/10.18869/acadpub.rph.10.2.75
29. Garnefski N, Kraaij V. Cognitive emotion regulation questionnaire –development of a short 18 item version (CERQ-short). Personality and Individual Differences 2006;41:1045-1053. https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.04.010
30. Mohsenabadi H, Fathi-Ashtiani A. Evaluation of psychometric properties of the Persian version of the short form of Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ-18). Payesh 2021; 20 (2):167-178. https://doi.org/10.52547/payesh.20.2.167
31. Fowers BJ, Olson DH. ENRICH Marital Satisfaction Scale: A brief research and clinical tool. Journal of Family psychology. 1993;7(2):176. https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.2.176
32. Taimour pour N, Moshtagh Bidokhti N, Pour Shahbaz A. The relationship of attachment styles, marital satisfaction and feeling of sex guilt with sexual desire in women. Journal of Clinical Psychology. 2010;2(3):1-14.
33. Benjamin Jr A. Definition of aggression. Encyclopedia of mental health. 2015;1(2):33-9.
34. Damankeshan A, Sheikhoslami R. Emotional Regulation and Marital Satisfaction: The Mediating Role of Anger Rumination. Quarterly Journal of Woman and Society. 2019;10(38):1-18. https://doi.org/20.1001.1.20088566.1398.10.38.1.2
35. Diefendorff JM, Richard EM, Yang J. Linking emotion regulation strategies to affective events and negative emotions at work. Journal of Vocational behavior. 2008;73(3):498-508. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2008.09.006
36. Saxena P, Dubey A, Pandey R. Role of emotion regulation difficulties in predicting mental health and well-being. SIS Journal of Projective Psychology & Mental Health. 2011;18(2):147-55.
37. Yoo SH, Matsumoto D, LeRoux JA. The influence of emotion recognition and emotion regulation on intercultural adjustment. International Journal of Intercultural Relations. 2006;30(3):345-63. https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.08.006

[Downloaded from ijrn.ir on 2026-10-07]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.4]